

דבר המנכ"לית

אסופת המאמרים הזאת נולדה מתוך ההכרה בתפקידם המרכזי של בוגרי אייסף בחברה הישראלית, שרבים מהם ממלאים תפקידי מפתח במגזרים השונים ומשפיעים, כל אחד בתחומו. חוויית הלימודים שאפשרה קרן אייסף לבוגריה ולבוגרותיה חיזקה את יכולתם להבין את החסמים המובנים בדרכן של אוכלוסיות פריפריאליות, כמו חוסר נגישות, אפליה והדרה. כתוצאה מכך, ומתוך הזדהות עמוקה, חברי אייסף חשים מחויבות לקידום הצדק החברתי ולצמצום הפערים בישראל.

אף שקבוצת הבוגרים והבוגרות של אייסף אינה הומוגנית, יחדיו בכוחם להפוך את החברה הישראלית לשוויונית יותר ולדמוקרטית יותר, באמצעות קידום האינטרסים של האוכלוסיות המגיעות מרקע של היעדר הזדמנויות. מאמרי האסופה הנוכחית, השנייה בסדרה, עוסקים כולם בתקופה הסוערת שחוותה ישראל מאז אירועי 7 באוקטובר ובמלחמה שפרצה בעקבותיהם מזווית הראייה הייחודית של אייסף. אירועי אוקטובר 2023 חוללו תהפוכות בקרב אוכלוסיית אייסף, בקרב העובדים, הסטודנטים,

הבוגרים ובני הנוער המשויכים לה, שנפגעו ישירות או בעקיפין. כמו רבים בחברה הישראלית, התמודדנו גם אנחנו עם קריאות לשירות מילואים ממושך, עם קשיי הפינוי מהבית, עם הפציעות והשכול, ועם כאב היעדרם של אהובים חטופים. ההתמודדות עם הטראומה הלאומית והאישית חייבה אותנו להבין את הצרכים הייחודיים של חברי אייסף, ולהחליט כיצד לספק להם מענים לטווח המייד, הבינוני והארוך.

המלחמה פגעה בכלל האוכלוסיות בישראל, לרבות אוכלוסיות ממצב סוציו־אקונומי גבוה, ובמיוחד בקהילות החזקות של קיבוצי העוטף. אך לרשות בני האוכלוסיות המוחלשות עמדו פחות משאבים, ויכולת התמודדותם עם האירועים הייתה פחותה. הפגיעה הכלכלית באוכלוסיות אלו הייתה גורלית - שיעורי הפיטורים הגבוהים, קריסת העסקים, ההתמודדות עם עליית המחירים והמיסים, כל אלו הכבידו על הקהילה של אייסף והעמיקו את הקושי הכלכלי.

בשל שיעורם הגבוה של הסטודנטים שנקראו לשירות מילואים נדחתה תחילת שנת הלימודים באקדמיה, וכשכבר החלו הסטודנטים ללמוד נאלצו הצעירים שהגיעו ממשפחות מעוטות יכולת כלכלית להתמודד עם המשבר הכלכלי המטלטל, דבר שהשפיע לרעה על יכולתם להתמקד בלימודים. סטודנטים ששהו במילואים התקשו - ועדיין מתקשים - להשלים את החומר הרב שנלמד בהיעדרם, ורבים מהם אינם יכולים להרשות לעצמם תגבור לימודי בתשלום.

למרות המתווים הרבים שמוסדות הלימוד הציעו כדי להקל על הסטודנטים, הלחצים הכלכליים והנפשיים הגבירו את הסיכון לנשירה ולסטייה מהמסלול, ואיימו על הסיכוי לבצע מוביליות חברתית באמצעות האקדמיה.

בטווח הארוך קיים סיכון כי פחות צעירים מרקע סוציו־אקונומי מוחלש ילמדו באקדמיה, וכי רבים מאלו הלומדים ינשרו מלימודיהם, דבר שיוביל לצמצום מספר הצעירים מרקע מאתגר שישתלבו באקדמיה ובמוקדי השפעה בהמשך, והחשש הגדול הוא כי קולם של אלה הנמצאים בתת־ייצוג במוסדות להשכלה גבוהה יודר.

למניעת המצב הזה בדיוק פעלה אייסף רבות למתן המעטפת הנדרשת לסטודנטים עמיתי הקרן - בשיחות אישיות תכופות עם כל סטודנט וסטודנטית, בסדנאות חוסן, בסיוע נפשי שהעניקה עמותת נט"ל לכעשרה אחוזים מהסטודנטים, ובחלוקת קרוב למיליון שקלים לסיוע חירום. כמו כן, לחמישה־עשר אחוזים מהסטודנטים, שנאלצו ללמוד מרחוק אך לא היו ברשותם מחשבים, חילקנו מחשבים, וסייענו במימון הלימודים לסטודנטים שנדרשו להשלים פערים, בהיקף העולה על מאה אלף שקלים. המלגות של אייסף חולקו טרם פתיחת שנת הלימודים במוסדות, וכך גם הפרויקטים השונים, במטרה לסייע לתלמידים ולסטודנטים לגבש תחושת שגרה בזמנים אלו, של חוסר ודאות. נלחמנו על האינטרסים של

הסטודנטים והסטודנטיות בוועדות הכנסת כדי שיזכו להתחשבות המרבית. לסיכום, אייסף נקטה צעדים רבים כדי לתמוך בסטודנטים ובסטודנטיות חברי הקרן, והעניקה להם סיוע כלכלי, נפשי ולימודי במטרה למנוע את נשירתם מן הלימודים ולהבטיח את המשך שילובם באקדמיה, מתוך ההכרה בחשיבותו של המשך קידום הנציגות של אוכלוסיות מוחלשות במוסדות להשכלה גם בתקופות מערערות כמו תקופתנו כיום.

גלית כספי כהן
מנכ"לית אייסף